

УДК 342.95

DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2020.16.21>

МАЙНО, ЩО ПЕРЕЙШЛО У ВЛАСНІСТЬ ДЕРЖАВИ: ПОНЯТТЯ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВА ПРИРОДА

Князев Всеволод Сергійович,
кандидат юридичних наук

У статті досліджуються загальнотеоретичні питання майна, що перейшло у власність держави, його поняття та нормативно-правова природа. Зазначено, що хоча питанням регулювання майнових відносин присвячено наукові дослідження у сфері цивільного та господарського права, сьогодні зростає значення правового регулювання адміністративного права в цих відносинах. Суб'єктами, відповідальними за вирішення питання стягнення майна на користь держави, є відновлені інститути державної влади, зокрема податкова та митна служби. Переміщення через митний кордон України є правовідношенням, у процесі якого відбувається ввезення товарів, транспортних засобів на митну територію України або вивезення товарів, транспортних засобів за межі митної території України у відповідному напрямі в будь-який спосіб. Процес переміщення товарів не завжди відбувається без відхилень від установлених правил та нормативних приписів, що викликає необхідність вилучення товарів або їх приймання на зберігання митниціями. Наголошено на наявності численних джерел походження майна, яке може бути юридично віднесене до такого, що має статус державного. Зазначено, що способи набуття майна визначені в різноманітних законодавчих та підзаконних актах. Водночас необхідно наголосити на особливому значенні правових підстав переходу майна в державну власність у процесі здійснення заходів із реалізації державної податкової та митної політики. На законодавчому рівні це питання не врегульовано належним чином. Зважаючи на це, виникає необхідність у закріпленні в нормативно-правових актах таких основних понять, як «державне майно» та «майно, яке перейшло у власність держави».

Під державним майном запропоновано розуміти всі активи та природні ресурси, які належать на праві власності державі в особі її органів та українського народу, а під майном, що перейшло у власність держави, розуміють будь-яке майно (активи), яке належало юридичним чи фізичним особам та в установленому законодавством порядку перейшло у власність держави в особі її органів, до компетенції яких віднесено розпорядження ним.

Ключові слова: майно, державне майно, матеріальні активи, нематеріальні активи, товари, транспортні засоби комерційного користування, вилучене митними органами майно, право власності, митні органи, держава.

PROPERTY THAT IS TRANSFERED INTO STATE OWNERSHIP: ESSENCE AND LEGAL NATURE

Kniaziev Vsevolod Serhiiovych,
Candidate of Juridical Sciences

General theoretical issues on property that is transferred into state ownership, the essence and legal nature of it are researched in the paper. There is indicated, that significance of law regulation of Administrative Law in the field of research arises, although scientific researches in fields of Civil and Economic Laws are dedicated to issues on property that is transferred

into state ownership. Newly established Tax Service and Customs Service are authorities of state powerfull that are responsible for resolving the issue of recovery of property in favor of the state. Moving across the Customs Border of Ukraine is a legal relationship within of each import of goods, vehicles into the customs territory of Ukraine, or export of goods, vehicles outside the customs territory of Ukraine in appropriate order in any way, have place. The process of moving goods across the Customs Border of Ukraine not always has plays without deviations from the established rules and regulations; that is the reason of the necessity to seize goods or accept them for storage by Customs. There is stressed on plural of sources of origin of property that could be included into state property on legal basis. Ways of acquisition of property are determined in different legal and normative acts. Simultaneously, there is necessary to emphasize on particular significance of law basis for transfer of property to state ownership durring implementattion of measures for realization of Tax and Customs policies. This issues is not regulated on legislative level as well as possible. This is the reason of arising of necessity to implement such main concepts as "state property" and "property that became the property of the state" into regulative acts. There is suggested to uderstand state property as all assets and natural resources, which belong to the right of ownership of the state in the person of its authorities and the Ukrainian people. Moreover, property that became the property of the state is identified as any property (assets) that belonged to legal or natural persons, and in the order established by the legislation became the property of the state in the person of its authorities to which competence the order by it is carried.

Key words: property, state property, tangible assets, intangible assets, goods, comercial vehicle, property seized by customs authorities, Property Right, Customs Authorities, state.

Актуальність теми. Реалізація майна, що переходить у власність держави, є додатковим джерелом поповнення Державного бюджету України. Тому від ефективності роботи державних органів, які наділені функціями пошуку, вилучення, конфіскації, подальшого розпорядження майном, яке може бути звернено в дохід держави, залежать показники поповнення доходної частини державного бюджету.

Сьогодні в чинних нормативно-правових актах є значна кількість понять, які можна віднести до загальної категорії «майно, що перейшло у власність держави». При цьому іноді різні за змістом поняття ототожнюють або плутають на практиці, тобто відбувається їх змістова підміна. Більшість нормативно-правових актів, якими врегульовано питання розпорядження майном, що перейшло у власність держави, затверджувались ще в 90-х роках, тому нормативна база потребує нагального перегляду, враховуючи глобалізаційні економічні процеси, технічний прогрес, реорганізаційні заходи в системі державних органів.

Аналіз останніх досліджень. Питання щодо переходу майна у власність держави, зокрема сутності та видів товарів, що вилучаються чи беруться на зберігання митницями, та операції з ними висвітлювали у своїх працях І. Бережнюк, О. Вакульчик, П. Пашко, С. Терещенко, Л. Пісьмаченко, А. Берзан, О. Грачов, Н. Жанарбаєва, М. Каленський, С. Коляда, У. Романюк, Є. Корнієнко, М. Разумей, Л. Пісьмаченко, Н. Єсипчук, Т. Єдинак, В. Фоменко та інші. Деякі проблеми, пов'язані з державним майном, досліджували у своїх працях А. Гальчинський, І. Лукінов, О. Пасхавер, М. Чечетов. Аналіз останніх досліджень і публікацій, у яких започатковано аналіз поняття «майно, що перейшло у власність держави», здійснення його класифікації свідчить про те, що ця тема майже не досліджувалась.

Метою статті є визначення поняття «майно, що перейшло у власність держави». Результати дозволять отримати комплексне дослідження цієї правової категорії для його подальшого використання в практичній діяльності органів державної влади,

суб'єктів підприємницької діяльності та інших суб'єктів, які можуть зіштовхуватись із цією правовою категорією.

Виклад основного матеріалу. Із позицій господарського та цивільного права кожне правовідношення виникає стосовно конкретних матеріальних або нематеріальних благ, які в юридичній доктрині та в законодавстві визнаються об'єктами прав. Так, об'єкти прав водночас є об'єктами правовідносин. Оскільки юридичним змістом правовідносин є права та обов'язки їх учасників щодо матеріальних та нематеріальних благ, то об'єкти прав є також об'єктами обов'язків із тією особливістю, що учасник правовідносин, якому належить конкретне майнове право, вважається суб'єктом права, а учасник, на якого покладено відповідний обов'язок щодо носія права (зокрема утримуватися від порушення цього права, вчиняти певні дії на користь носія права), є суб'єктом цього обов'язку. Таким чином, об'єктом прав (правовідносин) є все те, на що спрямоване суб'єктивне право і суб'єктивний обов'язок учасників правовідносин, тобто все те, щодо чого виникає, змінюється чи припиняється правовідношення, насамперед речі, які є товарами з економічної точки зору.

У міжнародному законодавстві, зокрема Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти корупції ООН від 31.10.2003 р., під поняттям «майно» розуміють будь-які активи (матеріальні або нематеріальні, рухомі або нерухомі, виражені в речах або в правах), а також юридичні документи або акти, які підтверджують право власності на такі активи або інтерес у них [1].

Відповідно до Конвенції Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму, поняття «майно» включає майно будь-якого виду (незалежно від того, матеріальне воно чи виражене в правах, рухоме чи нерухоме) та правові документи або документи, які підтверджують право на таке майно або частку в ньому [2]. Таке розуміння майна закріплене і в численних міжнародно-правових актах. Так, наприклад, в Угоді між Кабінетом Міністрів України та Урядом Турецької Республіки про безоплатне передання майна від 03.03.2016 р., 08.03.2016 р. вказано, що поняття «майно» є терміном, який охоплює всі види матеріальних одиниць [3]. Відповідно до Угоди між Урядом України та Урядом США про взаємну допомогу між їх митними адміністраціями від 23.05.2016 р., термін «майно» означає будь-які активи (матеріальні або нематеріальні, рухомі або нерухомі), а також правові документи або інструменти, які засвідчують право власності на майно або його частку [4].

У Цивільному та Господарському кодексах України (далі – ЦК України та ГК України) також широко використано термін «майно», що має таке формулювання:

- особливий об'єкт, яким уважається окрема річ, сукупність речей, а також майнові права та обов'язки (ст. 190 ЦК України) [5];
- сукупність речей та інших цінностей (включаючи нематеріальні активи), які мають вартісне визначення, виробляються чи використовуються в діяльності суб'єктів господарювання та відображаються в їх балансі або враховуються в інших формах обліку майна цих суб'єктів, передбачених законом (ч. 1, ст. 139 ГК України) [6].

Як зазначає щодо цього І. Спасибо-Фатеева, в ГК України: «а) використано більш широкий за зазначенням (порівняно з «майном») термін «цінності»; б) встановлено їх критерії, зокрема вказівкою на вартісний характер; в) поняття майна (цінностей) поєднано їх обліком; г) відповідно до цього, введено поняття майнового стану (ст. 145); д) передбачено різні правові режими цього майна» [7, с. 9].

Оскільки визначення поняття «майно» у ЦК України та ГК України не є тотожними, то виникає необхідність у більш детальному аналізі положень цих кодексів із метою з'ясування змісту цього поняття. Розглянемо спочатку положення ЦК України,

в якому, як зазначалось вище, під майном розуміється окрема річ, сукупність речей, а також майнові права та обов'язки. Для того, щоб пояснити це формулювання, слід визначити, у якому розумінні тут вживаються терміни «річ», «майнові права та обов'язки». Відповідно до ст. 179 ЦК України, річчю є предмет матеріального світу, щодо якого можуть виникати цивільні права та обов'язки.

ГК України, на відміну від ЦК України, поняття «майно» визначає як сукупність речей та інших цінностей (включаючи нематеріальні активи), які мають вартісне визначення, виробляються чи використовуються в діяльності суб'єктів господарювання та відображаються в їх балансі або враховуються в інших формах обліку майна цих суб'єктів, передбачених законом [5]. Таким чином, складниками поняття «майно» згідно з ГК України є речі та інші цінності (включаючи нематеріальні активи). Визначення поняття «майно» наведено і в низці кодексів. Так, у ГК України майном визнається сукупність речей та інших цінностей (включаючи нематеріальні активи), які мають вартісне визначення, виробляються чи використовуються в діяльності суб'єктів господарювання та відображаються в їх балансі або враховуються в інших формах обліку майна цих суб'єктів, передбачених законом [6].

У Податковому кодексі України вказується, що термін «майно» вживається у значенні, наведеному в ЦК України [8]. Податковий кодекс України визначає, що матеріальні активи – це основні засоби та оборотні активи у будь-якому вигляді (включаючи електричну, теплову та іншу енергію, газ, воду), що не є коштами, цінними паперами, деривативами і нематеріальними активами, а нематеріальні активи – це право власності на результати інтелектуальної діяльності, зокрема промислової власності, а також інші аналогічні права, визнані об'єктом права власності (інтелектуальної власності), право користування майном та майновими правами платника податку в установленому законодавством порядку, зокрема набуті в установленому законодавством порядку права користування природними ресурсами, майном та майновими правами [8].

Відповідно до Рамкового документа щодо державної допомоги на наукові дослідження, технічний розвиток та провадження інноваційної діяльності від 27.06.2014 р., матеріальними називаються активи, до яких входять земля, будівлі та заводи, обладнання та механізми, а нематеріальними – активи, які не мають матеріального або фінансового втілення, такі як патенти, ліцензії, ноу-хау та інша інтелектуальна власність.

Водночас господарське законодавство також послуговується терміном «товари». Згідно з ГК України, поняття «товари» – це вироблена продукція (товарні запаси), виконані роботи та надані послуги.

Згідно із законодавством, вироблена продукція – це загальний обсяг продукції, видобутої відповідно до угоди про розподіл продукції і доставленої у пункт виміру (ст. 1 Закону України «Про угоди про розподіл продукції»).

Товар – це продукт праці людини, наділений такими властивостями, як вартість і споживча вартість. Споживча вартість – це властивість речі задовольняти певну людську потребу, тобто це її корисність. Економічна теорія поділяє речі на предмети споживання, вироблені людиною, і речі, що корисні для людини, але не вироблені в результаті її праці. Ця споживча вартість товару є вартістю «для інших» шляхом залучення до споживання, це і є властивість «уречевлення» [9, с. 534]. Митні правовідносини пов'язані з особливим об'єктом – товаром.

Товари – це вироблені для обміну продукти праці, що задовольняють певну потребу людини. Товари – це активи, які утримуються підприємством для продажу і передбачають отримання прибутку в подальшому.

Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» визначає товарами будь-яку продукцію, послуги, роботи, права інтелектуальної власності та інші немайнові права, призначені для продажу (оплатного передання). Згідно з Податковим кодексом України, товари – це матеріальні та нематеріальні активи, зокрема земельні ділянки, земельні частки (паї), а також цінні папери та деривативи, що використовуються в будь-яких операціях, крім операцій із їх випуску (емісії) та погашення [8].

Митним Кодексом (далі – МК) України поняття «товари» визначено як будь-які рухомі речі, зокрема ті, на які законом поширено режим нерухомої речі (крім транспортних засобів комерційного призначення), валютні цінності, культурні цінності, а також як електроенергію, що переміщується лініями електропередачі [10]. До товарів не належать транспортні засоби, що використовуються для міжнародних перевезень пасажирів і товарів, включаючи контейнери та інше транспортне устаткування.

Із метою митного регулювання виділяють українські та іноземні товари. До українських товарів належать такі, які повністю отримані (вироблені) на митній території України та які не містять товарів, увезених із-за меж митної території України. Товари, повністю отримані (вироблені) на митній території України, не мають митного статусу українських товарів, якщо вони отримані (вироблені) з товарів, які не перебувають у вільному обігу на митній території України; ввезені на митну територію України та випущені для вільного обігу на цій території; отримані (вироблені) на митній території України. Іноземні товари – це товари, що не є українськими відповідно до вищенаведених ознак, а також товари, що втратили митний статус українських товарів відповідно до МК України. У розділі II МК України визначено критерії щодо встановлення країни походження товару.

Крім того, МК України виділяє контрафактні товари – товари, що містять об'єкти права інтелектуальної власності, ввезення яких на митну територію України або вивезення з цієї території є порушенням прав інтелектуальної власності, що охороняються відповідно до закону. Усі товари, які обертаються в міжнародній торгівлі, систематизовані в Українській класифікації товарів зовнішньоекономічної діяльності (далі – УКТ ЗЕД), побудованій на базі Гармонізованої системи опису та кодування товарів та Комбінованої номенклатури Європейського Союзу. УКТ ЗЕД – це товарний класифікатор. Кожному товару в УКТ ЗЕД відповідає свій код. Основою побудови УКТ ЗЕД є сукупність різних ознак товарів: походження, матеріалу, призначення, хімічного складу тощо.

Власність є матеріальною основою суспільного розвитку, а питання володіння, користування і розпорядження нею – ключовими в діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Здійснення права державної власності передбачає відчуження державного майна, яке реалізується органами державної влади та іншими уповноваженими на це суб'єктами. Досліджуючи поняття «майно», слід сказати, що його визначення надається в багатьох нормативно-правових актах, яке суттєво різниться залежно від сфери регулювання правових відносин. Чинне законодавство передбачає відчуження державного майна шляхом приватизації та звичайне (неприватизаційне) відчуження [11].

Так, відповідно до Положення про порядок виплати компенсацій громадянам за втрачене нерухоме майно у разі відселення або самостійного переселення з радіоактивно забруднених територій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України 15.07.1997 р. № 755, під майном розуміються житлові, дачні, садові будинки, гаражі, господарські будівлі та споруди, що розміщені на радіоактивно забрудненій території і перебувають у приватній власності громадянина-переселенця (громадянина-спадкоємця) [12].

Визначення поняття «майно» наводиться в багатьох підзаконних актах, виданих Фондом державного майна, більшість із яких втратили чинність, але певний час втілювали правову політику держави щодо цих питань. Мова ведеться про закріплення таких визначень у Положенні про порядок віднесення майна до такого, що включається до складу цілісних майнових комплексів державних підприємств, які не підлягають приватизації, затвердженого наказом Фонду державного майна від 05.05.2001 р. № 787, згідно з яким майном є активи (оборотні та необоротні), які підприємство використовує у виробництві в процесі господарської діяльності, вартість яких відображається в балансі підприємства [13]. Згідно з Положенням про порядок відчуження основних засобів, що є державною власністю, та Положенням про порядок продажу на аукціоні, за конкурсом основних засобів, що є державною власністю, затверджених наказом Фонду державного майна від 29.03.2004 р. № 604, майно – це матеріальні активи, які віднесені до основних засобів (фондів) відповідно до чинного законодавства [14]. Порядок віднесення майна до такого, що включається до складу цілісного майнового комплексу державного підприємства, затверджений наказом Фонду державного майна від 29.12.2010 р. № 1954, під поняттям «майно» розуміє активи (необоротні та оборотні), які підприємство використовує у виробництві в процесі господарської діяльності, вартість яких відображається в балансі підприємства [15].

У Положенні про відчуження Національним банком України майна, набутого у власність за рахунок погашення боргу за кредитами, затвердженого постановою Національного банку України від 16.04.2014 р. № 218 майном визнається нерухоме та рухоме майно, набуте у власність Національним банком у рахунок погашення боргу за кредитами, наданими банкам України, та за кредитами, за якими право вимоги та забезпечення перейшло до Національного банку [16].

Щоб з'ясувати сутність поняття «майно, що перейшло у власність держави», також необхідно визначитись із значенням поняття «державне майно», яке використовувалося ще в цивільному праві Російської імперії та під яким розумілось майно, яке становило власність держави як юридичної особи [17]. Водночас чинне українське законодавство повністю не розкриває сутності поняття «державне майно». У ст. 41 Конституції України вживається таке поняття, як «об'єкт права державної та комунальної власності», якими громадяни можуть користуватись для задоволення своїх потреб відповідно до закону.

Проаналізувавши ст. 13 Конституції України, можна дійти висновку, що об'єктами права власності Українського народу є земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які перебувають у межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони. Від імені Українського народу права власника здійснюють органи державної влади та органи місцевого самоврядування в межах, визначених Конституцією [18]. Аналогічні положення містяться в ст. 324 ЦК України [5].

Вищенаведений аналіз нормативно-правових актів свідчить про те, що поняття «об'єкт права державної власності» наводиться, як правило, в загальному та охоплює загальнолюдські блага – природні ресурси.

Висновки. Таким чином, можна дійти висновку про наявність численних джерел походження майна, яке може бути юридично віднесене до такого, що має статус державного. Способи набуття майна визначені в різноманітних законодавчих та підзаконних актах. Водночас необхідно наголосити на особливому значенні правових підстав переходу майна в державну власність у процесі здійснення заходів із реалізації державної митної політики. На законодавчому рівні це питання належним чином не врегульовано, через що виникає необхідність у закріпленні в нормативно-правових

актах таких основних понять, як «державне майно» та «майно, яке перейшло у власність держави».

Під державним майном пропонуємо розуміти всі активи та природні ресурси, які належать на праві власності державі в особі її органів та Українського народу, а під майном, що перейшло у власність держави, варто розуміти будь-яке майно (активи), яке належало юридичним чи фізичним особам та в установленому законодавством порядку перейшло у власність держави в особі органів, до компетенції яких віднесено розпорядження ним.

Перспективним напрямом подальших наукових досліджень є шляхи розпорядження майном, яке переходить у державну власність і яке набуто в результаті діяльності митних органів та визначення видів такого майна.

Список використаних джерел:

1. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції ООН : Конвенція. Міжнародний документ від 31.10.2003 р. База «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16/ed20100101/find?text=%C8%EC%F3%F9%E5%F1%F2%E2%EE#Text (дата звернення: 10.07. 2020).
2. Конвенція Ради Європи про відмивання, пошук, арешт та конфіскацію доходів, одержаних злочинним шляхом, та про фінансування тероризму : Рада Європи; Конвенція, Міжнародний документ від 16.05.2005 р. База «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_948/ed20110601/find?text=%CC%E0%E9%ED%EE#Text (дата звернення: 10.07. 2020).
3. Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Турецької Республіки про безоплатну передачу майна : Угода Кабінету Міністрів України. Міжнародний документ від 08.03.2016 р. База «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/792_302/ed20160303#n14(дата звернення: 10.07. 2020).
4. Угода між Урядом України та Урядом Сполучених Штатів Америки про взаємну допомогу між їх митними адміністраціями : Угода Кабінету Міністрів України. Міжнародний документ від 23.05.2016 р.. База «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/840_001-16/ed20160523#n19 (дата звернення: 10.07. 2020).
5. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01. 2003 р. № 435-IV / Верховна Рада України. База «Законодавство України». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15/print>. (дата звернення: 10.07. 2020).
6. Господарський кодекс України : Кодекс України, Закон, Кодекс від 16.01.2003 р. № 436-IV / Верховна Рада України. База «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text> (дата звернення: 10.07. 2020).
7. Спасибо-Фатеева І. Поняття майна, майнових та корпоративних прав як об'єктів права власності. *Українське комерційне право*. 2004. № 5. С. 9–18.
8. Податковий кодекс України : Закон України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI / Верховна Рада України. База «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17> (дата звернення: 10.07. 2020).
9. Сергеев А.А. Товар. Большая Советская Энциклопедия. Москва, 1977. Т. 26. С. 19.
10. Митний кодекс : Закон України від 13 березня 2012 року № 4495-VI / Верховна Рада України. База «Законодавство України». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 10.07. 2020).
11. Державні фінанси. Податки і збори. URL: <http://ccu.gov.ua/storinka-knygy/97-derzhavne-mayno> (дата звернення: 10.07. 2020).
12. Положення про порядок виплати компенсацій громадянам за втрачене нерухоме майно у разі відселення або самостійного переселення з радіоактивно забруд-

нених територій, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України 15.07.1997 р. № 755 (втрача чинності) База «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-97-%D0%BF/ed20091128/find?text=%CC%E0%E9%ED%EЕ#Text>(дата звернення: 10.07. 2020).

13. Про Положення про порядок віднесення майна до такого, що включається до складу цілісних майнових комплексів державних підприємств, які не підлягають приватизації Фонд державного майна; Наказ, Положення від 05.05.2001 р. № 787 (втратив чинність) База «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0463-01/ed20110207/find?text=%CC%E0%E9%ED%EЕ#Text> (дата звернення: 10.07. 2020).

14. Про внесення змін та доповнень до Положення про порядок відчуження основних засобів, що є державною власністю, та Положення про порядок продажу на аукціоні, за конкурсом основних засобів, що є державною власністю Фонд державного майна; Наказ, Положення, Форма типового документа від 29.03.2004 р. № 604 (втратив чинність) База «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0471-04/ed20061218/find?text=%CC%E0%E9%ED%EЕ#Text> (дата звернення: 10.07. 2020).

15. Про порядок віднесення майна до такого, що включається до складу цілісного майнового комплексу державного підприємства : Фонд державного майна; Наказ, Положення, Форма типового документа, Перелік від 29.12.2010 р. № 1954. База «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0109-11/ed20110207/find?text=%CC%E0%E9%ED%EЕ#Text> (дата звернення: 10.07.2020).

16. Про затвердження Положення про відчуження Національним банком України майна, набутого у власність у рахунок погашення боргу за кредитами: Постанова Національного банку України; Положення від 16.04.2014 р. № 218. База «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0543-14/ed20170315#n353> (дата звернення: 10.07. 2020).

17. Имущество государственное. Энциклопедический словарь Брокгауза и Ефрона : в 86 т. (82 т. и 4 доп.). Санкт-Петербург, 1890–1907.

18. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.